

Vårdcentralerna Bra Liv

Landstingsdirektören

Verksamhetsberättelse 2012 - Vårdcentralerna Bra Liv

1. Sammanfattning

Under 2012 har ett intensivt arbete pågått med att utveckla Vårdcentralerna Bra Liv.

Sju fokusgrupper har bildats bemannade med verksamhetschefer och andra resurspersoner. Grupperna arbetar med att beskriva Vårdcentralerna Bra Livs unika styrkor, stärka varumärket, hitta stordriftsfördelar och bli kostnadseffektiva.

Vårdcentralerna Bra Livs fokusgrupper:

- Framtidsfundament
- Information och marknadsföring
- Intäkts- och utgiftsoptimering
- Kompetensutveckling och kompetensförsörjning
- Läkarförsörjning
- Läkemedel, lab och röntgen
- Patientsäkerhet och ledningssystem

Arbetet har varit framgångsrikt och Vårdcentralerna Bra Liv redovisade ett överskott om 1 Mkr för helår 2012.

Efterfrågan på besök vid vårdcentralerna är stor och besök per invånare ökar. Mottagningsbesöken ökar medan besöken i patientens hem minskar, sannolikt beroende på en anpassning till den förestående omorganisationen av hemsjukvården. En striktare bedömning av när besök i hemmet erbjuds har lett till färre besök.

Tillgängligheten är god, samtliga vårdcentraler kan erbjuda telefonkontakt samma dag och drygt 90% av vårdcentralerna kan erbjuda läkartid inom 5 dagar.

Vårdcentralerna får gott betyg i den nationella patientenkäten, sammantaget kom Jönköpings län på 5:e plats i landet (avser 2011).

Personalen har minskat med ca 14 årsarbetare 2012 jämfört med föregående år. Minskningen, som avser samtliga personalgrupper förutom läkare, är till stor del önskad och nödvändig för att få en ekonomi i balans. 2012 års minskning av årsarbetare ligger till stor del på en låg och effektiv bemanning över sommarperioden. Antalet distriktsläkare har minskat med 4 medan Vårdcentralerna Bra Liv har haft i genomsnitt 10 fler ST-läkare och 7 fler vikarierande underläkare än 2011. Kostnader för hyrläkare har minskat med 2 mkr mellan åren.

I syfte att arbeta strategiskt med läkarförsörjning har en projektledare för läkarrekrytering tillsatts, som arbetar på bred front med flera olika aktiviteter b.la. rekrytering av färdiga specialister, öka antalet utbildningsläkare och utlandsrekryteringar. Ett samarbete med MediCarrera har inletts och 10 doktorer främst från östra Europa är anställda. De har språkutbildats under hösten och kommer till sina vårdcentraler i början av 2013.

Ett nytt gemensamt ledningssystem för Vårdcentralerna Bra Liv har utarbetats under året, vilket kommer att implementeras fullt ut under 2013.

Vårdcentralerna Bra Liv är grupperade i kluster, vilka samverkar på olika sätt för att öka servicen till patienterna på ett effektivt sätt. Exempel på samverkan är fotvårdsverksamhet, psykosociala team och rehabiliteringsverksamhet.

Ett arbete har pågått under året i syfte att minska överföreskrivning av antibiotika. På vårdcentralerna sker regelbunden uppföljning av enhetens föreskrivning jämfört med framtagna riktlinjer. Parallellt genomförs informationskampanjer direkt till befolkningen med uppmaningen ”Antibiotika – bara när det behövs”. Arbetet har fallit väl ut och i december klarar 65% av vårdcentralerna landstingets uppsatta mål.

Förebyggande arbete är en viktig del av vårdcentralernas arbete och patientens levnadsvanor diskuteras i alla patientmöten där det är relevant. Alla vårdcentraler erbjuder och har genomfört hälsosamtal till 40- 50- och 60- åringar. Av anslagna 6 Mkr har 1.8 Mkr betalats ut till Vårdcentralerna Bra Liv under år 2012.

Vårdcentralerna Bra Liv har ett stort engagemang i det regeringsuppdrag som samordnas av SKL ”Sammanhållen vård och omsorg om de mest sjuka äldre 2012”. Tre verksamhetschefer deltar i det nationella nätverket ”ledningskraft- så mycket bättre för sjuka äldre” och i länsdelsvisa chefsteam med uppgift att implementera länets handlingsplan.

Vårdcentralerna Bra Liv är miljöcertifierade och lägger stor vikt vid att utforma en verksamhet som bidrar till ett hållbart samhälle.

En Webb-redaktion bestående av 9 personer på deltid, som serverar samtliga 31 vårdcentraler har inrättats under året. Syftet är att genom en samlad kompetens höja kvalitén på webb-sidor och E-tjänster.

Den stora förändringen 2013, då kommunen tar över ansvaret för hemsjukvården, har präglat verksamheten i hög utsträckning. Vårdcentralerna planerar för mindre lokaler, färre anställda och ändrade arbetsätt. Totalt för Vårdcentralerna Bra Liv innebär förändringen att ca 300 medarbetare byter arbetsgivare.

2. Medborgar- och kundperspektivet

Värdering av mål: ● ej uppfyllt ● delvis uppfyllt ● uppfyllt
Värdering av aktivitet: ● ej påbörjad ● pågående ● genomförd

Tabell 1: Redovisning av resultat för mål och mått samt status av handlingsplan

Strategiskt mål: 1.1 Nöjda patienter/kunder	Resultat/ Status Tertial 1	Resultat/ Status Tertial 2	Resultat/ Status Tertial 3
1.11 Patientfokuserad Aktivitet enligt handlingsplan: <ul style="list-style-type: none"> Bland de 5 bästa i nationella patientenkäterna Patienter som är över 50 år och har gjort minst 3 läkarbesök under senaste 12 månaders perioden, ska träffa samma doktor vid 75 % av besöken. Kommentrar: <i>Målet för kontinuitetsmättet har justerats under året och från och med augusti mäts det månadsvis.</i>	● ● 5:a ● 26%	● ● ●	● ● ● 30%
1.12 Vården är tillgänglig och ges i rimlig tid Aktivitet enligt handlingsplan: <ul style="list-style-type: none"> Kontakt med vårdcentralen samma dag (mål 100%) Besök hos allmänläkare inom 5 dagar (mål 90%) Kommentrar: <i>Tillgänglighet är ett högt prioriterat område för samtliga vårdcentraler</i>	● ● 99% ● 91%	● ● 100% ● 93%	● ● 99% ● 93%

3. Process- och produktionsperspektiv

Värdering av mål: ● ej uppfyllt ● delvis uppfyllt ● uppfyllt
Värdering av aktivitet: ● ej påbörjad ● pågående ● genomförd

Tabell 2: Redovisning av resultat för mål och mått samt status av handlingsplan

Strategiskt mål: 2.1 Effektiva processer 2.3 Kostnadseffektiv upphandling	Resultat/ Status Tertial 1	Resultat/ Status Tertial 2	Resultat/ Status Tertial 3
2.11 Bra folkhälsoarbete	●	●	●
Aktivitet enligt handlingsplan:			
<ul style="list-style-type: none"> Alla listade som under året fyller 40, 50 och 60 år erbjuds hälsosamtal För 30% av patienterna ska alkohol- och tobaksvanor finnas dokumenterade i journal 	●	●	●
Kommentar: <i>Samtliga vårdcentraler har erbjudit och genomfört hälsosamtal till 40-, 50- och 60-åringar. Tobaksvanor finns dokumenterade för 28% av patienterna och alkoholvanor för 22% av patienterna.</i>		17%, 14%	28%, 22%
2.12 Kunskapsbaserad och ändamålsenlig vård	●	●	●
Aktivitet enligt handlingsplan:			
<ul style="list-style-type: none"> 90% av vårdcentralerna klarar landstingets uppsatta mål för antibiotikaförskrivning Samtliga vårdcentraler har utarbetat rutiner för rehabiliteringsarbetet – återgång till arbete 	● 42%	● 48%	● 65%
Kommentar: <i>Tillsammans med centrala läkemedelskommittén har en handlingsplan arbetats fram för att minska antibiotikaförskrivningen. Under hösten har stora informationsinsatser genomförts. Vårdcentralernas resultat har successivt förbättrats under året.</i>	● 94%	● 94%	● 94%
2.13 Säker hälso- och sjukvård	●	●	●
Aktivitet enligt handlingsplan:			
<ul style="list-style-type: none"> Samtliga vårdcentraler klarar målen för vårdhygien, rätt klädd och basala hygienregler 	● 85%	● 86%	● 90%
Kommentar: <i>95% av vårdcentralernas personal är rätt klädda och 92% klarar målen för basala hygienrutiner.</i>			
2.31 Rätt beteende	●	●	●
Aktivitet enligt handlingsplan:			
<ul style="list-style-type: none"> 90% av alla inköp sker från leverantörer med landstingsavtal 	● 51%	● 68%	● 75%
Kommentar: <i>Halva Vårdcentralerna Bra Livs inköpssumma avser tjänster från hyrläkarbolag. Landstinget har saknat avtal med dessa leverantörer under större delen av året, därav den låga måluppfyllelsen.</i>			

3.1 Verksamhetsstatistik

Tabell 3: Verksamhetsstatistik

Sammandrag av statistikbilagor	Utfall Helår 2011	Utfall helår 2012	Förändring Tertial 2 2012-2011	Förändring Tertial 2 2012-2011
Antal läkarbesök, exkl. jourbesök	293.333	292.724	-609	-0%
Antal besök sköterska/usk	652.523	646.672	-5.851	-1%
Antal besök sjukgymnast	124.256	121.823	-2.433	-2%
Antal besök arbetsterapeut	28.042	28.728	686	+2%
Antal besök kurator/psykolog	22.261	22.219	-42	-0%
Summa läkarbesök	293.333	292.724	-609	-0%
Summa besök annan personalkategori	827.082	819.442	-7.640	-1%

För första gången sedan vårdvalsinförandet producerar Vårdcentralerna Bra Liv något färre besök än samma period föregående år. Antal läkarbesök är i stort sett oförändrat medan besök hos andra yrkeskategorier har minskat med en knapp procent.

En anpassning av verksamheten inför överlämnande av hemsjukvård till länets kommuner har påbörjats under hösten, vilket har resulterat i en förändring av besöksstrukturen. Mottagningsbesöken har ökat medan besöken i hemsjukvård har minskat. En striktare bedömning av när besök i hemmet erbjuds har lett till totalt sett färre besök.

Vårdcentralerna Bra Livs patientunderlag har minskat med knappt 2% mellan åren, vilket innebär att besök per listad invånare fortsätter att öka. 2012 gjordes 1,1 läkarbesök och 3,1 besök hos övriga personalgrupper per invånare.

3.2 Miljöredovisning

Värdering av mål: ● ej uppfyllt ● delvis uppfyllt ● uppfyllt
 Värdering av aktivitet: ● ej påbörjad ● pågående ● genomförd
 Målsättning redovisas inte för perioden ○

Tabell 4: Miljöarbete

Strategiskt mål 2.2 Hållbar utveckling	Resultat/ Status Tertial 1	Resultat/ Status Tertial 2	Resultat/ Status Tertial 3
2.21 Miljöarbete sker på alla nivåer och är en naturlig och integrerad del av verksamheten	●	●	●
Aktivitet enligt handlingsplan:			
<ul style="list-style-type: none"> • Minska förskrivningen av miljöpåverkande läkemedel med 5% jämfört med föregående år. <ul style="list-style-type: none"> ○ Zopiklon ○ Zolpidem ○ Naproxen ○ Diklofenak 	<ul style="list-style-type: none"> ● 1,2% ● -1,4% ● 11% ● -2,0% 	<ul style="list-style-type: none"> ● 7,5% ● -4,2% ● 7,0% ● -1,5% 	<ul style="list-style-type: none"> ● 5,4% ● -6,0% ● 5,0% ● -7,5%
<ul style="list-style-type: none"> • Minska förskrivning av Fluorokinoloner till $\leq 0,7$ DDD / 1.000 invånare 	● 0,8	● 0,7	● 0,7
<ul style="list-style-type: none"> • Hälften av alla tjänsteresor med bil, tåg och flyg ska utföras med förnybara drivmedel 	○	○	○
Kommentar:			
<i>Zopiklon är det nationellt rekommenderade läkemedlet att förskriva till personer äldre än 75 år, men bör minskas av miljöskäl. Här står två intressen emot varandra.</i>			
<i>Miljöprocessen, miljö – läkemedel utvecklas i samverkan med läkemedelskommittén. Miljöinformation planeras ingå i relevanta Fakta-dokument under 2013</i>			
<i>Resor med egen bil: Har ökat något 2012 jmf med 2011. Det har inneburit en ökning av koldioxidutsläppen med ca 1 ton jmf med 2011.</i>			

4. Lärande- och förnyelseperspektiv

Värdering av mål: ● ej uppfyllt ● delvis uppfyllt ● uppfyllt
Värdering av aktivitet: ● ej påbörjad ● pågående ● genomförd

Tabell 5: Redovisning av resultat för mål och mått samt status av handlingsplan

Strategiskt mål: 3.1 Ständigt lärande	Resultat/ Status Tertial 1	Resultat/ Status Tertial 2	Resultat/ Status Tertial 3
3.12 Lärande och förnyelse	●	●	●
Aktivitet enligt handlingsplan:			
<ul style="list-style-type: none"> Alla nytillträdda chefer ska introduceras i förbättringsarbete Samtliga vårdcentralers ledningar ska arbeta aktivt med ”Säker vård – alla gånger” 	● ●	● ●	● ●
Kommentar: <i>En av Vårdcentralerna Bra Livs fokusgrupper leds av chefläkaren och arbetar med rutiner, riktlinjer och uppföljning av patientsäkerhetsarbetet.</i> <i>Ett nytt gemensamt ledningssystem för Vårdcentralerna Bra Liv har utarbetats under året, vilket kommer att implementeras fullt ut under 2013.</i>			

5. Medarbetarperspektiv

Tabell 6: Personalredovisning 2011-2012 (genomsnitt för perioden)

	Utfall Bokslut 2011	Utfall Bokslut 2012	Förändring 2012-2011
1. Årsarbetare (visstid-tillsvidare samt timanställda)	1.235	1.218	-17
2. Sjukfrånvaro och övrig frånvaro visstid- och tillsvidareanställda årsarbetare	159	156	-3
3. Summa faktiska årsarbetare (p.1-p.2)	1.076	1.062	-14
4. Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanställda	91,7 %	92,0%	+0,3%
5. Personalomsättning	9,5 %	33,6%*	

* drygt 300 anställda har övergått till kommunerna per sista december

Faktiskt antal årsarbetare fortsätter att minska, dels p.g.a. att verksamheterna ej återbesätter ledigheter av ekonomiska skäl och dels p.g.a. att uppkomna läkarvakanser inte kan fyllas p.g.a. brist på arbetskraft.

Fokusgrupp läkarförsörjning har utarbetat strategier och en aktivitetsplan för att minska antalet hyrläkare och öka antalet fasta läkare.

Den höga personalomsättning 33,6% beror på att 300 medarbetare övergår till kommunala anställningar per den 31 december i samband med hemsjukvårdens övergång.

Andelen personer med behov av rehabiliterande åtgärder har stabiliserats. Ett aktivt arbete inom ramen för rehabiliteringsprocessen fortgår.

Vårdcentralerna Bra Liv klarar målen både vad gäller sjukfrånvaro och frisknärvaro. Frisknärvaron ökar bland kvinnor men minskar bland män. Långtidssjukskrivningarna har minskat med 33% från föregående år, från 63 till 42.

Vårdcentralerna Bra Liv har en jämställdhetsplan och varje år görs ett bokslut som presenteras i Vårdcentralerna Bra Livs centrala samverkansgrupp. Resultat finns att tillgå på Landstingets intranät.

Centrala samverkansgruppen inom Vårdcentralerna Bra Liv har varje år en arbetsdag med genomgång av mätetal vad gäller rehabilitering, sjukfrånvaro, arbetsskador, jämställdhetsbokslut m.m. Analyser görs och en handlingsplan utarbetas utifrån dessa analyser.

Värdering av mål: ● ej uppfyllt ● delvis uppfyllt ● uppfyllt
Värdering av aktivitet: ● ej påbörjad ● pågående ● genomförd

Tabell 7: Redovisning av resultat för mål och mått samt status av handlingsplan

Strategiskt mål: 5.1 Delaktiga, kompetenta och friska medarbetare	Resultat/ Status Tertial 1	Resultat/ Status Tertial 2	Resultat/ Status Tertial 3
Attraktiv arbetsplats	●	●	●
Aktivitet enligt handlingsplan:			
• Medarbetarsamtal, minst 90% av personalen ska ha haft samtal den senaste 15 månaders perioden	● 88%	● 85%	● 86%
• Sjukfrånvaron ska inte överstiga 3,5%	● 3,5%	● 3,5%	● 3,5%
• Frisknärvaro, andelen personal med högst 5 sjukskrivningsdagar, ska inte överstiga 66%	● 69%	● 70%	● 70%
• Kompetensutvecklingsplan, ska finnas dokumenterad för minst 75% av de anställda	● 64%	● 64%	● 67%
Kommentar: <i>Andelen medarbetarsamtal och kompetensutvecklingsplaner har ökat markant inom Vårdcentralerna Bra Liv sedan 2010 tack vare ett systematiskt arbete.</i>			

6. Ekonomiskt perspektiv

Värdering av mål: ● ej uppfyllt ● delvis uppfyllt ● uppfyllt
Värdering av aktivitet: ● ej påbörjad ● pågående ● genomförd

Tabell 8: Redovisning av resultat för mål och mått samt status av handlingsplan

Strategiskt mål: 4.1 Kostnadseffektiv hälso- och sjukvård	Resultat/ Status Tertial 1	Resultat/ Status Tertial 2	Resultat/ Status Tertial 3
4.11 Hög produktivitet	●	●	●
Aktivitet enligt handlingsplan:			
<ul style="list-style-type: none"> • Positivt resultat jämfört med budget • Produktion per ersättningspoäng, spridningen mellan vårdcentralerna ska minska samt totala kostnader ska minska • Kostnader per ersättningspoäng, spridningen ska minska samt totala kostnader ska minska 	● -1% ●	● -1% ●	● +0,1% ●
Kommentar: <i>Arbetet med jämförande nyckeltal har varit framgångsrikt. Årets kostnader har minskat och även spridningen mellan vårdcentralerna.</i>			
4.12 Kostnadseffektiv läkemedelsförskrivning	●	●	●
Aktivitet enligt handlingsplan:			
<ul style="list-style-type: none"> • Minska kostnadsspridningen mellan vårdcentralerna • Minska de totala kostnaderna 	● ● -9%	● ● -7%	● ● -10%
Kommentar: <i>Spridningen mellan vårdcentralerna har minskat. Kostnadsnivån har minskat med 10% medan ersättningen för läkemedel har minskat med 9%.</i>			

6.1 Resultatutveckling

Tabell 9: Ekonomisk översikt – exklusive förvaltningsinterna kostnader och intäkter uttryckt i milj kr

Intäkt/Kostnad	Utfall Helår 2011	Utfall Helår 2012	Förändring Helår 2012-2011	Förändring Helår 2012-2011
Patientintäkter (kgrp 30)	56,8	59,7	2,9	5%
Övriga intäkter (kgrp alla övr 3X)	67,8	63,9	-3,9	-6%
Prestationsersättning	1 220,6	1 191,6	-29,0	-2%
Summa intäkter	1 345,2	1 315,2	-30,0	-2%
Personalkostnader (kgrp 40 o 41)	446,8	451	4,2	1%
Hylläkare (konto 5559)	43,3	41,1	-2,2	-5%
Läkemedel (konto 5613)	297,3	268,2	-29,1	-10%
Övriga kostnader (övriga kostnadskonto)	560,7	553,9	-6,8	-1%
Summa kostnader	1 348,1	1 314,2	-33,9	-3%
Nettokostnad	1 223,5	1 190,6	-32,9	-3%
Budget	0	0		
Resultat	-2,9	+1,0	+3,9	

Vårdcentralerna Bra Liv har på förvaltningsnivå ett överskott på 1 mkr, vilket innebär att ett rationaliseringsbehov på ca 35 mkr har hämtats hem.

De försämrade förutsättningarna beror på landstingets generella rationaliseringskrav och på ändrad vårdpengsberäkning. Förändringen i vårdpengsberäkning, (ålder som byts mot ACG) innebär att resurser omfördelas från Vårdcentralerna Bra Liv till de privata vårdcentralerna.

Det positiva resultatet beror på stor kostnadsmedvetenhet och god effekt av de ekonomiska handlingsplaner som upprättats. Genom systematiskt arbete med att sätta korrekta diagnoser har ACG-vikten ökat under året och därmed förbättrat intäktssidan. I december föll även osäkra intäktsposter ut, kompensation för merkostnader i Smålandsstenar i samband med byte av lokal och justering av vårdpeng (avseende IT och frikort). Sammantaget har intäkterna minskat med 2% medan kostnaderna har minskat med 3%.

Vårdcentralerna Bra Livs viktigaste inkomstkälla listade invånare har minskat med knappt 6.000 individer under året. Störst minskning är det i åldersgruppen 25-44 år medan gruppen äldre än 65 år är oförändrad.

Samtliga kostnadsposter förutom hjälpmedel har minskat jämfört med föregående år. Att kostnader för hjälpmedel ökar beror troligen på prisökningar samt på att befolkningen i de äldsta åldersgrupperna (som främst använder hjälpmedel) inte minskar.

Det är stor spridning i ekonomiskt resultat mellan vårdcentralerna. Fyra huvudorsaker finns till ekonomiskt underskott. Brist på fast läkarbemanning, vilket leder till dyra hyrläkarlösningar, långsam anpassning till ett minskat patientuppdrag efter vårdvalsstarten, minskad ersättningsnivå när ålder byts mot ACG i ersättningsystemet, och stora avdrag på vårdpengen för befolkningens besök hos privata sjukgymnaster och läkare.

Vårdpengsavdrag för besök hos läkare och sjukgymnaster på ”taxa” är ett stort problem för några av vårdcentralerna. Avdragen är betydligt större än den nytta verksamheten tillför och det är i flera fall omöjligt att minska vårdcentralens bemanning i motsvarande grad. I tex Nässjö är avdraget för privat sjukgymnastik lika stort som kostnaden för den egna sjukgymnastiken.

Inför 2013 har vi återigen stora förändringar både i uppdrag och ekonomi. Hemsjukvården som övergår till kommunerna motsvarar ca 20% av nuvarande verksamhet. Det innebär att vårdcentralerna lämnar ifrån sig ekonomiska resurser förutom för personal för lokaler, arbetsledning, administration m.m.

Lokaler är uppsagda, övergripande administrativa resurser minskade, personal överlämnad till kommunerna så vår bedömning är att det även år 2013 ska vara möjligt att bedriva en verksamhet med ekonomi i balans.

VÅRDCENTRALERNA BRA LIV

Lars Johansson
Direktör

Ann-Sofi Simonsson
ekonomichef